Institut für Indologie der Universität zu Köln ex libris

व्यालीव मलयद्रुमम्॥ R. 12. 32; 19. 11; Dk. 166; K. 265; to enter (into) Śi. 3. 25 sometimes with loc. also. –2 To look upon, consider, regard; to take or know to be; क्षणमभ्यपद्यत जनैर्न मृषा गगनं गणाधिपतिमूर्तिरिति Śi. 9. 27. –3 To help, assist; मयाऽभिपन्नं तं चापि न सर्पो धर्षयिष्यति Mb. 1. 50. 20. –4 To seize, catch hold of; overpower, attack, subdue, take possession of, overcome, afflict; सर्वतश्चाभिपन्नैषा धार्तराष्ट्री महाचमूः। चण्डवाताभिपन्नानामुदधीनामिव स्वनः Mb.; See अभिपन्न also. –5 (*a*) To take, assume; स्वानि स्वान्यभिपद्यन्ते यथा कर्माणि देहिनः Ms. 1. 30 (*b*) To accept, receive; निरास्वाद्यतमं शून्यं (राज्यं) भरतो नाभिपत्स्यते Rām. –6 To apply or devote oneself to, undertake, fall to, observe; स चिन्तामभ्यपद्यत Rām. –7 To honour.

अभिपत्तिः *f.* 1 Approaching, drawing near. –2 Completion. –3 Protection; त्वमेव धर्मार्थदुघाभिपत्तये Bhāg. 4. 6. 44. –4 See उपपत्तिः; अथाभिपत्तिर्लोकस्य कर्तव्या पुण्यपापयोः Mb. 12. 32. 20.

अभिपन्न *p. p.* 1 Gone or come near, approached, run towards, gone to (a state &c.); त्वमन्यमाकारमिवाभिपन्नः Ki. 3. 46. –2 Fled, fugitive, seeking refuge with. –3 Subdued, overpowered, afflicted, seized &c.; कालाधिपन्नाः सीदन्ति सिकतासेतवो यथा Rām. सीता वित्रास यथा वनान्ते सिंहाभिपन्ना गजराजकन्या Rām. 5. 28. 1. यदिदं सर्वं मृत्युनाभिपन्नम् Śat. Br.; दोष°, कश्मल°, व्याघ्र° &c. –4 Unfortunate, fallen into difficulties &c. –5 Accepted; Rām. 6. 63. 24. –6 Guilty; अभिपन्नाऽस्मि पाञ्चालि याज्ञसेनि क्षमस्व मे Mb. 3. 233. 61. –7 Removed to a distance. –8 Dead. –9 Endowed see उपपन्न; अभिपन्नमिदं लोके राज्ञामुद्यतदण्डनम् Mb. 12. 32. 20. –10 Protected; मयाऽभिपन्नं तं चापि न सर्पो धर्षयिष्यति Mb. 1. 50. 20.

अभिपद्म *a.* Very beautiful; पद्माभिपद्मानिव वारणेन्द्रान् Mb. 1. 187. 9.

अभिपरिप्लुत *a.* Overflowed, filled with, inundated; (fig.) overwhelmed, affected; attacked; shaken; शोकेन, मन्युना &c. Mb. 3.

अभिपाण्डु *a.* Faded, pale; मनोभुवा तप्त इवाभिपाण्डुताम् Ki. 4. 34.

अभिपातः 1 moving, walking about; वियदभिपातलाघवेन Ki. 7. 21. –2 Fall, ruin; नूनं प्रियाया मम नाभिपातः Rām. 3. 63. 8.

अभिपित्वम् *a.* or *s.* Ved. [पा भावे कित्वन्] 1 Come, approaching (अभिप्राप्त). –2 Visiting, putting up (for the night at an inn &c.); the time of coming. –3 Approaching time. –4 Close or departure of day, evening. –5 Dawn sacrifice.

अभिपुष्प *a.* [अभितः पुष्पाण्यस्य] Covered over with flowers (as a tree). **–ष्पम्** An excellent flower.

अभिपूज् 10 P. 1 To adorn, worship. –2 To honour, approve, assent to; तथेति भरतो वाक्यं वसिष्ठस्याभिपूज्य तत् Rām. अभिपूजितलाभैश्च यतिर्मुक्तोऽपि बध्यते Ms. 6. 58.

अभिपूजनम् Honouring; approving.

अभिपूर्वम् *ind.* One after another, successively.

अभिपॄ 3, 9 P. To fill. *-Pass.* To become full. *Caus.* 1 To fill, make full. –2 To load with (as animals); cover with. –3 To present with. –4 To overwhelm, overpower, master completely; शोको मामभ्यपूरयत् Rām.

अभिपूरणम् Filling, overpowering.

अभिपूर्तम् That which has been fulfilled; Av. 9. 5. 13.

अभिप्रज्ञा Thinking constantly of.

अभिप्रणी 1 P. To lead to, bring towards; उत प्रणेष्याभि वस्यो अस्मान् Rv. 1. 31. 18. consecrate; जज्वाल लोकस्थितये स राजा यथाध्वरे वह्निरभिप्रणीतः Bk. 1. 4.

अभिप्रणयः Affection, favour, propitiation.

अभिप्रणयनम् Consecrating by sacred hymns.

अभिप्रतप्त *a.* 1 Intensely heated. –2 Dried up. –3 Exhausted with pain, fever &c.

अभिप्रथनम् Spreading or extending over, throwing over.

अभिप्रदक्षिणम् *ind.* Towards the right.

अभिप्रपद् = प्रपद् q. v.

अभिप्रमुर् *f.* The tongue of fire (जुहू); Completely raised.

अभिप्रवृत् 1 A. 1 To advance up to, approach, go up to. –2 To fall or flow into; यत्र भागिरथीं गङ्गां यमुनाऽभिप्रवर्तते Rām. –3 To become conversant with. *–Caus.* To roll onward or towards.

अभिप्रवर्तनम् 1 Advancing up to. –2 Proceeding, acting. –3 Flowing, coming forth, as of sweat.

अभिप्रवृत्त *p. p.* 1 Advancing, going up to. –2 Occurring. –3 Engaged or occupied in (with loc.); कर्मण्यभिप्रवृत्तोऽपि नैव किंचित्करोति सः Bg. 4. 20.

अभिप्राश्निन् *a.* Ved. Desirous of asking many questions.

अभिप्राणनम् Exhaling (opp. अपाननम्)

अभिप्राप्, –प्तिः &c. = प्राप् q. v.

अभिप्रीतिः *f.* Wish; rejoicing.

अभिप्रे [अभिप्र-इ] 2 P. 1 To go to or near, approach; कर्मणा यमभिप्रैति स संप्रदानम् P. I. 4. 32. –2 To intend, aim at, think of, mean; cf. अभिप्रेत.

अभिप्राय *a.* [इ-अच्] Going near, approaching; aiming at, intending, meaning, accruing to; स्वरितञितः कर्त्रभिप्राये क्रियाफले P. I. 3. 72. **–यः** 1 Aim, purpose, object, intention, wish, desire; अभिप्राया न सिद्ध्यन्ति तेनेदं वर्तते जगत् Pt. 1. 158; साभिप्रायाणि वचांसि Pt. 2 earnest words;